

TABOR

Naslov

Maribor, nedelja 18. aprila 1926.

Leto: VII. — Številka: 87.

Političen položaj

Maribor, 17. aprila.

Kar smo včeraj napisali o novi vladi, drži. Njena življenjska doba bo kratka in Svetozar Pribežević jo je pravilno krstil »muha enodnevnica«. Kajti položaj se ni čisto nič razčistil, pač pa so se radikalji prepričali, da so se grdo ušeli. Radikalji so namreč da bosta Nikić in Superina razcepila HSS in potegnili za sabo najmanj 20 poslancev. Upali so, da se bo tudi Davidovičeva stranka začela cepiti. Ti nerealni računi so bili napačni. Razen enega ali dveh poslancev ne pojde noben radičev za Nikićem in Superino. Zato radikalji že groze, da bodo Nikića in Superino odpustili in restavrirali prejšnjo vlado. To kaže, v kako zagato so zašli s svojimi poskusi in kakšno neprebavljivo kašo so si zvarili.

Stjepan Radić je bil pol ure pri kralju v poslovnih avdijenci. Po avdijenci je sprejel novinarje in jim govoril na dolgo in široko o Uzunovičevi izjavi. Dejal je, da je trenutno poglavitna reč: boj korupciji. Tudi Uzunović je zoper korupcijo, nima pa dovolj poguma. Korupcija se je v naši državi tako razpasla, da jo je treba zgrabiti pri koreninah in izriniti. Radikalna stranka mora propasti, če se ne bo odločno oprijela čiščenja v lastnih vrstah. Korupcioniste je treba vreči iz javnega življenja.

To, kar je povedal Stj. Radić, je v glavnem res. Korupcija nas vse davi in tu di v radikalni stranki se leže koruptivna golazen. Toda ta naša »aždaja« slovi že dolgo in jo Radić že zdavnaj pozna. Niso brez tehtnosti očitki, zakaj je toliko časa odlašal z bojem proti nji in zakaj se je vezal z radikalji?

Pravijo, da se tudi SLS ponuja v vlado, čeprav stvar ni preveč verjetna, kakorkoli se ji iz drugih razlogov mudi na krmilo. Samostojni demokratje odločno odklanjajo sedanje vlado, ker je vsaka kombinacija v teh nerazčiščenih razmerah liha iz kart, ki jo mora celo rahel sunek podreti.

CURII. (Avala), 17. aprila. (Izvirno). Beograd 9.12. Pariz, 17.35. London 25.18. Newyork 518.125. Milan 20.84. Berlin 123.35. Varšava 57. Praga 15.35. Dunaj 73.075. Budapest 0.00725. Bukarest 2.11. Sofija 3.75.

Dnevna kronika

— Kraljica Marija v Marljanskih Laznyh. Poročajo nam: V petek dne 9. t. m. popoldan je prispela v Marljanske Lazny jugoslovanska kraljica Marija, da se zdravi v najodličnejšem češkem zdravilišču pod nadzorstvom prvovrstnega praškega zdravnika, univerzitetnega profesorja dr. Mladjevojskega. Spremljata jo dvorska dama ga Madžičeva in major Poganičnik. Prihod naše kraljice je izzval veliko zanimanje v vsej češkoslovaški javnosti, predvsem pa v tisku, ki je visoke goste sprejel z izčrpnimi informacijami. Posebno zanimanje pa je zavladalo v kopalnišču samem, ki je že od davna znano kot najbolj »republikansko-demokratsko«, vzlic temu pa je prebivalstvo sprejelo Nj. Veličanstvo s pristranim navdušenjem, tako da ji mesto in okolica nista tuja, ampak da se počuti ravno tako dobro in prijetno, kakor v lepi domovini.

— Spomenik padlim Jugoslovanom. — Odbor za postavitev spomenika v svetovni vojni padlim Jugoslovanom je izdal proglas, v katerem opozarja, da je na Češkoslovaških tleh na 340 tih pokopališčih pokopanih 15.000 Jugoslovanov. Odbor predlaga, da se posmrtni ostanki onih, ki so pokopani na Moravskem ali v Šleziji, prenese v Olomuc in da se jim tam zgradi dostojen spomenik, ki bi naj izražal hvalečnost borcem, ki so se borili za iste ideale kakor Čehi. Spomenik bo baje zgrajen že koncem junija t. l.

Vlada manjšine

Nov klub radičevskih disidentov. — Kateri poslanci so šli za Nikićem in Superino.

BEOGRAD, 17. aprila. Politična javnost posveča vso pozornost sejam dveh najmočnejših parlamentarnih skupin, namreč seji HSS (22. t. m. v Zagrebu) in seji razširjenega odbora radikalne stranke (25. t. m. v Beogradu). Od rezultata teh dveh sej zavisi usoda sedanje Uzunovičeve vlade. Parlamentarna kronika beleži za vladno stajanje sila zanimivo notico; namreč konstituiranje takozvanega parlamentarnega kluba HSS, kateremu

pripadata ministra dr. Nikić in Superina ter 5 poslancev: Tomaž Kovačević, Stjepan Klajić, Ivan Cardarovac, Ivan Batmaga in dr. Ivan Lončarević. Za klubskega predsednika je izvoljen Tomaž Kovačević, a za tajnika dr. Ivan Lončarević. Kakor se doznavajo, bodo h klubu pristopili še štirje člani, tako da bo štel 11 članov. Vlada Uzunovića razpolaga sedaj le s 151 člani in je še vedno v manjšini.

Radić v Zagrebu

ZAGREB, 17. aprila. Ob 10. uri dopoldne je prispel vodja hrvatske seljačke stranke Stj. Radić v Zagreb. Na kolodvoru ga je sprejelo okrog 50 oseb, med njimi 10 zagrebških novinarjev, ki jih je pozdravil prav pri srčno in jim izjavil, da je sestavil bivši trgovinski minister dr. Krajač komisijo, koje naloga je bila, da dožene in izsledi vse korupcioniste. Ugotovilo se je, da je bilo v knjigah Slavske banke črtanih več postavk v korist Rade Pašića. Nadalje je izjavil, da je bil en protokol, ki ga je sestavila komisija, izročen kralju, dočim je drugi na varnem mestu, dva pa sta v trgovinskem ministrstvu. Zatrjeval je, da se prične najostrejša borba proti korupciji. Dr. Nikića je imenoval žeparjem in dostavil, da bi bil vsak žepar celo užaljen, če bi se Nikića imenovalo njegovim kolegom. Obljubil je, da bo kmalu prišla nova vlada na krmilo in sicer že pred 5. majem. Napadel je notranjega ministra Božo Maksimovića in mu očital, da je glavni povzročitelj korupcije. Radić se je odpeljal na svoj dom in povabil za popoldan novinarje, češ da jim bo dal važne in senzacionalne podatke o korupciji, ki vlada v Beogradu.

Skladatelj Anton Foerster †

LJUBLJANA, 17. aprila. Danes zjutraj ob 7. uri je umrl v Novem mestu komponist Anton Foerster v starosti 88 let. Podlegel je pljučnici. Pokojnik je bil rojen l. 1837. na Češkem in odšel l. 1865. iz domovine v Dalmacijo in nato v Ljubljano. L. 1909. se je preselil v Novo mesto, kjer je živel do konca svojega življenja. Foerster je na glasbenem polju mnogo deloval in velja za reformatorja slovenske cerkvene glasbe in je znan po svojem delu »Gorenjski slavček«.

Smernice romunske zunanje politike

BEOGRAD, 17. aprila. Današnja »Politika« poroča iz Bukarešte, da je dal romunski zunanji minister inozemskim poročevalcem kratak ekspozé o romunski zunanji politiki nove vlade. Povdaril je, da je glavni princip romunske zunanje politike, ohranitev status quo in konsolidacija miru v vsej Evropi. Izrazil je veselje nad tem, da je prišlo do zopetne obnovitve pogodbe s Poljsko, kar omogoča pristop Poljske v Malo antanto. Romunija bo sklenila tudi zvezno pogodbo z Italijo. Glede razmerja z Rusijo pa je povdaril, da bi se Romunija z Rusijo pogajala, če privoli Rusija v združitev Besarabije z Romunijo, sicer so kakršnokoli pogajanja izključena.

Mariborske vesti

Maribor, 17. aprila.

Še malo odgovora — pa konec

In necessario unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas.

Sv. Augustin

(v katoliški Sloveniji neznano).

»Slovenec« bi rad polemiziral z nami o verski doslednosti in nedoslednosti, pri tem pa trga naše stavke in razbija njihov celotni smisel. Poznamo to sofistično šolo že od nekdaj; najlepše je o modrijanih te sorte povedal katoliški duh Blaise Pascal v »Les Provinciales«.

Izobraženi krogi so nedosledni! Zakaj »Slovenec« ne pove, da je tudi duhovščina nedosledna? Zakaj so tekom skoraj 2000 letnega obstoja krščanstva izhajale vse herezije, shizme in druge zmote iz duhovščine? Zato, ker je cerkev živela vedno od nedoslednosti in je bila dosledna le v nedoslednosti, ne pa v krščanskem duhu.

Problem zmote in resnice ni krščanski problem temveč občečloveški. Od indijskih mislecev, ki so pisali Upanishade pa do modernega Bergsona ali Einsteina so si najboljši in največji duhovci vseh časov, narodov in ver stavili vprašanje o resnici. In ti doktrinar votlook — vprašamo z Županičcem — meniš, da si jo tiel, kakor zajca v zajuko? Resnica je ena, toda naših odločitev nasproti nji je tisoče, dokler

ne bo verstvo s filozofijo in znanostjo vred postalo matematika. Prav radi tega zahtevamo mi svobodomislecí popolno prostost iskanja resnice. Lahko se kdo odloči za to, da naide vso resnico v katoliških dogmah, ki imajo večnostni značaj, ker se naslanjajo na večne probleme, lahko pa jo išče tudi v ateizmu, torej v sami negaciji. Ali ne gre, da nam cerkev kaj siloma vblja v glavo, da se polasča politične moči, da s terorjem ustvarja hinavce, lažnjivce in nasilneže, kakor jih je imela katoliška cerkev nešteto in ki se še danes skrivajo tudi v vrstah njene duhovščine.

Iz vsega je videti, da bi »Slovenec« apologet želel najhujši kulturni boj. Kar vidi se mu, s kako slastjo se njegov fanatizem pase na taki doslednosti. Ali — ljudje so danes hudimano materialistični in se jim sploh ne ljubi, da bi se prekljali radi filozofičnih in verskih tez, antitez hipotez in sintez. Danes imamo gospodarske in socialne boje in fanatikom raznih miselnih struj se velika večina ljudi smeje. Stavimo, da si tudi jugoslov. episkopat ne želi v naši versko heterogeni državi kulturnega boja, ker si ga ne želi noben količkaj trezen človek. »Slovenec« apologet bi ga hotel imeti, stavimo, da le pod pogojem, da bi bila posvetna moč na strani katoliške duhovščine in da bi potem svobodomislecí v božjem imenu nategnili in jih preprečevali z argumenti ječe, pušk in drugih modernih pripomočkov. »Mračniška gloria« — če bi vodili

kulturni boj kulturni boljševiki — menda gg. okoli »Slovenca« ne bi preveč mikala. —

O sancta simplicitas! — je rekel Hus starki, ki je prinesla poleno na njegovo grmado, v kateri je gorel radi »resnice«. Naj nam bo dovoljeno, da s tem rekom zaključimo polemiko, ki je čisto brezplodna. »Če »Slovenec« vidi v našem naglašanju tolerance nasproti vsem miselnim strujam, verovanjem, prepričanjem i. t. d. nedoslednost, prosto mu. Mi smo že zdavnaj spoznali v vsem njegovem krščanstvu veliko nedoslednost. To nam zadostuje.

Tosca. Gostovanje Mitrovičevih

To opero, ki je doživela v lanskem sezoni 9 predstav, je naštudiral nanovo kot gost — dirigent g. Mitrović iz Zagreba. V naslovni vlogi smo imeli spet med nami go Mitrovičevca, ki je žela za svojo lepo kreacijo novo priznanje. Utrdila in pomnožila je takorekoč svoj stari sloves. Svoj obsežni glasovni material ima danes že v popolnejši oblasti, dokaz da deluje umetnica neumorno na lasni izpopolnitvi. Za molitev v drugem dejanju, katero je s tako globoko občutnostjo podala, smo ji posebno hvaležni. Deležna je bila pristrčnega aplavza že ob vstopu na oder in ta se je stopnjeval od dejanja do dejanja. Kot slikar Cavaradosi je nastopil prvič g. Burja. Pel je uprav elegantno in njegov lirski glasovni material je prišel do veljave tudi v tej vlogi. Na pridobitvi te operne moči je gledališču čestitati. Za svoja predavanja je želel gosp. Burja pristrčno pohvalo. G. Govorov (kot policijski načelnik Scarpia) se istotako pogloblja in izpopolnjuje. Živel je uprav v svoji vlogi. G. Kovič (kot begunec Angelotti) je nastopil prvič v tej vlogi. Zasluži posebno priznanje. Vidno se je zavzel za svojo partitjo ter dokazal, da si more tudi glasovno pomagati. Gosp. Urvalek (kot birci Spoletta) ima lepo tehniško rutino. Izborna je karaktiriziral premetenega lisjaka. V maski je bil prav dobro pogoden in vse njegove kretnje so bile preštudirane. G. Oksanski je bil tipičen cerkovnik. Je to ena najboljših njegovih vlog. G. Lobnik (orožnik), Šanperl (ječar) in gđ. Lubejeva so ugodno absolvirali svoje majhne vloge. Zbor in orkester sta izvršila svojo nalogo z vneom in za naše razmere uprav vzorno. Obe predstavi sta pač bili spet pod srečno zvezdo, ter sta — tudi topot — dosegli uspeh, katerega smo pričakovali. O zanimanju publike govori zraven obokratu nabito polnega gledališča še dejstvo, da je bilo točno ob osmi uri vse na svojih mestih in da je vladalo nekako slavnostno razpoloženje. G. dirigent Mitrović je bil deležen pristrčnih ovacij že ob vsaki, kakor po posrednih dejanjih. Ne bomo prepiravali, če trdimo, da vidimo v tem na eni strani jasno izraženo spoštovanje in hvalečnost naše gledališke publike, na drugi strani pa tudi edino željo, imeti to umetniško dvojico spet kot stalno angaževani moči našega gledališča.

H. D.

Občni zbor francoskega krožka

Snoči se je vršil v prostorih moškega učiteljskega redni občni zbor tukajšnjega Cercle français. Občnega zbora se je udeležilo zadostno število članov. Otvorila ga je predsednica gospa Maistrova, soproga generala, ki že več let načeluje društvu. V svojem nagovoru se je zahvalila vsem, ki so podpirali krožek s svojim delovanjem; mimo ge Graselijeve ki vodi blagajno in vneto aranžira krožkove prireditve; sta posvetila društvu mnogo časa in truda tajnik g. prof. Gasparin in knjižničar g. prof. Dr. Kotnik. Dalje je izrekla predsednica hvale francoski vladi, ki je pozorno podpirala naš krožek na nemško-slovanski meji, francoskemu konzulu v Zagrebu vsen prof. g. Martelu, ravnateljici »Vesne« in ravnateljema gg. dr. Tomišeku in Piricu za ljubeznivo prepustitev prostorov.

MOŠKO SUKNO

v bogati izbiri, kupite najceneje pri
F. MASTEK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

Nato je tajnik g. prof. Gasparin poročal o krožkovem delovanju v minulem poslovnem letu. Čitalnica je odprta ob ponedeljkih, središčih in petkih, vendar bi bilo želeli, da bi bila boljše obiskana. Časten uspeh zaznamujejo društvene prireditve, ki kažejo ugled in počasno naraščanje francoske kulture v našem mestu. Prof. Martel je priredil tekom leta trije lepši predavanja: o francoskih pesnikih, o vplivu francoske žene na umetnost in o Tuniziji; prvih dvoje predavanj je bilo združenih tudi z deklamacijami, petjem in igro ter nato s čajanko. Vrh tega je predavala v čitalnici gospa Milovanovičeva o svojih spominih na Tunisijo. Francoski kurzi nazadujejo. L. 1923. jih je obiskovalo 191. l. 1924 — 99 in l. 1925 zgolj 39 oseb, dasi je šolnina tudi sedaj vrlo nizka — 40 Din na mesec. Poglavitna naloga v novem poslovnem letu bodi: poživeti zanimanje za kurze, ker se ž njimi ustvarja kader prijateljev krožka in francoske kulture sploh. Poseben pomen imajo otroški kurzi, ki jih vodi ga Mirovič in ki se lepo razvijajo. Poseba jih 36 učencev in učenek v starosti od 6 do 12 let. Odbor je pridno delal, vendar pa je treba iskati novih sredstev, da se poživeli zanimanje za francoski krožek. — Prvotno navdušenje se je po stari slovenski navadi razblinilo; prijatelji francoskega naroda, njega kulture in jezika so dolžni, da vstopijo v krožkove vrste, ker je Cercle edina reprezentanca teh stremiljenj v našem mestu.

Blagajničarka ga Graselijeve je poročala o stanju blagajne. Krožkove finance so nekoliko trpele radi padca franka. Blagajna izkazuje 5378 Din prebitka in posebej še v frankih 3500 fr. Finančno stanje je tedaj razmeroma ugodno.

Zanimivo poročilo je podal knjižničar g. dr. Kotnik. Knjižnica Franc. krožka se je tekom zaključenega poslovnega leta pomnožila za 221 novih knjig, ki jih je večinoma prejela kot darila: 106 jih je poslala francoska vlada, 85 pa Francoski inštitut v Ljubljani, ostale je krožek kupil. Lansko leto je knjižnica vzrasla le za 121 zvezkov. Skupaj šteje sedaj knjižnica »Franc. krožka« 1006 zvezkov; za Maribor častno število. V čitalnici so bili do slej na razpolago 4 dnevniki in 16 revij, poslej bosta 2 dnevnika in 13 revij. Med revijami so sami krasni produkti francoske grafike, znanstvene, umetniške in ženske revije, ki morajo zanimati slehernega, ki količkaj razume francoski. Izposojenih je bilo 1280 knjig, na mesec tedaj okrog 100 knjig, kar priča o dokaj živahni frekvenci. Najrajši so se čitali največji pisatelji, med njimi zlasti Zola, Anatole France, Maupassant, Benoit in drugi. Če vzamemo, da predstavlja vsaka knjiga povprečno vrednost 40 Din, je knjižnica vredna okrog 40.000 Din.

Vsa poročila so bila sprejeta s priznanjem. Nato so bili izvoljeni znova v odbor razen onih odbornikov, ki še jim ni potekla v pravih določena doba, g. inž. Führer (podpredsednik) ga Graselijeve, prof. Gasparin, Janko Goršič in V. Kunst, za preglednika računov pa g. sodni sv. Janko Serbec in inž. Janko Kukovec.

Med slučajnostmi se je obravnavalo vprašanje, kako poživeti zanimanje za društvo, o čigar nacionalni in kulturni važnosti za Maribor ni diskusije. Sklenilo se je, da se bodo Cerclova stremiljenja bolj propagirala v listih in tudi osebno, s posebno pozornostjo pa se bo gojila družabnost. Tako se bo priredil tekom maja izlet v okolico s piknikom. Navdušeno je bil sprejet predlog, da organizira Cercle za prihodnje leto izlet v Pariz. Odboru se je poverilo, da ga začne že sedaj smoteno pripravljati. Glede obiska v čitalnici se je povdarilo, da ni treba, da bi vsak obiskovalec znal govoriti francosko; saj so že ilustrirane revije same na sebi vredne, da si jih vsakdo ogleda. Členarina (znaša letos in tudi prihodnje leto 30 Din.

Zelimo Cerclo francoski kar največ uspeha, njegovo koristno in častno delo pa bomo po svojih močeh podpirali in seznanjali z njim našo javnost.

Pomladanski dnevi

Maribor, 16. aprila.

Koga se bi mikalo na zrak in na sonce, pod vedro nebo in v zelenečo prirodo? Vesele dneve imamo. April je proti pričakovanju miren in priazen; najbrže so se prejšnji meseci dovolj »iztresli« in se april ne zave svojih sloviti muh. Toplo sonce nas bogati z žarki od jutra do večera: vsak žarek je vreden cekina... Pomladansko razpoloženje se čuti tudi na ulici. Itripanje mesta je živahnije; ljudem se berejo z obrazov spomladanski odsevi. Ljudje zagrenel mora biti človek, ki ga ne vznemirilo veliko kvašenje v prirodi, ki ne bi občutil vsaj ene radosti več. Se

bolniki jo čutijo. Gorko sonce siplje tudi njim tolažbe. Ne rasto samo nove cvetke v travi; tudi v človeških srcih poganjajo. Temu poganjajo skromne vijolice nadej, onemu bohotne vrtnice ljubezni. Teško njemu, ki čuti tudi sedaj zimo in led v notranjosti. Starci prihajajo na sonce, — rezervirani sicer, kajti ne zaupajo preveč mesecu, ki ima črko »r« — in opazujejo z očmi, ki so videli že mnogo spomlad. Brsteče kostanje in zelene breze, pa se spogledavajo med sabo, kakor da bi hoteli reči:

— Zopet ena pomlad. Zadnja?

Tudi njim bo pomladansko sonce nasejalo semen v srce. In vzkliče bodo nadeje. Lepo je življenje, dokler lahko človek veruje vanj in pričakuje od njega vsaj skromnih darov. Ali kdo ve, kedaj padejo njegove slane in zamore cvetlice upa v srcu. In zazija človeku nasproti krut obraz prirode, ki tirja odkupnino za življenje: smrt in razpad!

Najsrečnejši so vedno otroci, ki so v svoji naivni brezbrčnosti podobni pticam, ki čivkajo v drevju in nič ne vedo ne za krutosti prirode ne za težko odkupnino smrti. Pomlad je čas otroškega paradiža. Koliko se jih poganja po parku in posega po rožicah onstran okraj, zakaj — kaj je bližjega otroškemu občutju kot cvetlica? A njihovo solnčno veselje pozna samo en oblak. Kakor koklja posvari piščance, če se bliža jastreb, posvare matere svoje malčke na trati: — Straža, straža!

Grozopoli bav-bav, ki pa včasih ni tako strog, kakor so strogi predpisi. Meščani čutijo težnjo po prirodi in otoci jo čutijo najbolj. Ali v samem mestu je priroda stisnjena in ponarejena. Kaj bi bilo, če bi v parku zavladala popolna svoboda? Mater, ki dovoljuje otrokom njihov sicer naraven užitek, nimajo socialnega čuta. Park s cveticami vred ne more rabiti enemu ali desetim otrokom, ampak tisočim. Vsi imajo pravico, da tu občutijo lepoto prirode — četudi v izumetničeni in neznatni obliki.

No, pa ni vse tako rožnato spomladi, kakor se komu zdi. Le pojdite po ulici: nenadoma zabredete v meglo prahu, ki ga dvigajo avtomobili in vozovi. Tu se spomnite grozečega »Menel-tekel-faksi-na«, ki ga je zapisal v našem listu naš higijenič.

— Ne namakajo dovolj cest — slišiš iz vrst penzionistov, ki zmerom kritizirajo take reči.

— To vam je Narodni blok!

— Tudi socialisti niso bili drugačni.

— Mein Lieber, auch in der Friedenszeit war so...

Tako se prerešeta v komunalno-politična vprašanja na gorkem soncu, med zelenečimi kostanji, pod sinjim nebom — in čas gre in ljudje se menjavajo.

Toda to še ni vse. Zdjajci slišiš od nekod:

— Ali že veste, da so Radića vrgli iz vlade?

— Kaj pa bo zdaj?

Eden skomigne z rameni, drugi se tajinstveno muza. On ve nekaj. Bog ve, kaj bo.

Vsekakor bo zopet nekemu dobro. — Srečaš na ulici »narodnega voditelja«, ki ima sedaj konjunkturo. Obraz mu sije: ej, brihtna glava, razume politiko. Pozna se mu, da razume. In še ne pogleda te. Prav je imel, da je šel s to čredo. Lahko bi bil zajadral v kako drugo stranko, — prepričanje nastopi šele po sprejemu — ali vražja pamet je v njem. Spozna se, pa je...

A radičevci, ki so izgubili igro, se zbirajo v skupinah in razpravljajo »o situaciji«. Pa ravno zdaj jim je beograjska vihra razdrila hišo. Prav sedaj so brez strehe...

Medtem pa sije sonce in vsemir se smeje glupim skrbem, ki rojijo človeku po glavi in napihnjem veličinam, ki igrajo svoje smešne vloge, meneč, da imajo drugi pred njimi zares tak respekt kot oni pred sabo. Smeje se nebo in veseli dnevi gredo mimo nas in človek je v njih zgolj neznačajna mravljica, ki se trudi na svoji poti...

Nedelja v Mariboru

Dopoldan:

Ob 11. uri.
Rokometna tekma ISSK Maribor: TSK Merkur (prvenstvena) Ljudski vrt.

Radio koncert kavarna »Evropa«.
Popoldan:

Ob 14. uri.
Nogometna tekma ISSK Maribor rez.: TSK Merkur rez.

Ob 16. uri.
SK Ptui : SK Svoboda prvenstvena.

Ob 19. in 21. uri.

Apolo kino »Pikantna afera«.

Grajski kino »Ljubosumnost«.

Ob 20. uri.

Narodno gledališče »Grafica Marica«.

Ob 21. uri.

Koncert v »Veliki kavarni« in v »Evropi«.

m Izza kulis mariborske radikalije. G. dr. Fero Müller nam je poslal na našo notico »Izza kulis mariborske radikalije«, natisnjeno v »Taboru« z dne 11. t. m. št. 81 sledeči popravek: »Ni res, da sem jaz v svojem govoru na mestnem shodu radikalne stranke dne 7. aprila 1926 v Mariboru primerjal »Tabor« z jedilnim listom. Ravnotako ni res, da bi bil trdil, da mora SDS izginiti s površja. Takih trditvev v svojem govoru niti dobesedno niti smiselno nisem izrekel. Dr. Fero Müller, l. r. odvetnik v Mariboru«.

m Peti večer pedagoškega tedna. Snovi je predaval strokovni učitelj g. Anton Skala o duševno zaostalih otrocih. Njegovo mnogo obetajoče predavanje je izpolnilo vse pričakovanje in je v polni meri zadovoljilo številne hvalne slušatelje. Predavatelj je obširno opisal vplive, ki po vzročajo duševno zaostalost: poleg dedičnosti pijančevanje staršev, bolezni itd., vzroke biološkega in socialnega značaja. Govoril je o vzgoji takih otrok in obravnavah na podlagi lastnih izkušenj vprašanje, kaj bi bilo treba pri nas storiti, da bi se vzgoja duševno zaostalih otrok izpolnila po načinu naprednejših držav. — Predavanje g. Skale je bilo do konca zanimivo za slehernega slušatelja, ki je dobil z njim marsikak nov pogled v skrivnosti otroške duše in marsikak dober mighal za praktično rodniško življenje. — Nocoj bo zadnji večer pedagoškega tedna. Kakor smo že sporočili, bo predaval zagrebški vseučilišni profesor dr. Ramiro Bujas o izbiri poklica. Predavanje enega izmed redkih strokovnjakov te vrste bi moralo privabiti posebno širok krog slušateljev; stariši so prav glede izbire poklicev svojim sinovom in hčeram navadno slabi in pristranski svetovalci. V Ameriki in tudi v nekaterih naprednih evropskih deželah obstoje posebne posvetovalnice, na katerih se znanstveno preiščejo posameznikove duševne zmožnosti. Kako drugače bi bilo med ljudmi, če bi se vsak posvetil poklicu, za katerega ima dovolj umskih, telesnih in moralnih sposobnosti in če bi vsako družabno funkcijo izvrševal le sposoben človek! Zagrebški strokovnjak za eksperimentalno psihologijo bo povedal slušateljem veliko novega, zato smo uverjeni, da bo nocojšnji večer časten zaključek pedagoškega tedna.

m Predavanje slavnega učenjaka v Ljudski univerzi vzbujajo mnogo pozornosti. Doslej je Ljudska univerza povabila pred mariborsko občinstvo le nekatere ljubljanske vseučilišne profesorje, posilimali bodo razen njih in domačih predavateljev predavali od časa do časa tudi znanstveniki in književniki iz drugih dežel, kar je docela pravilno, ker taka predavanja samo koristijo našemu izobraženstvu in so hkrati na čast našemu mestu in posebej še slovenski kulturi v njem. Kakor smo že sporočili, bo predaval v četrtek dne 22. t. m. dunajski vseuč. prof. g. dr. Strzygowski o izvoru in razvoju arijske umetnosti. Predavanje bodo spremljali številne skioptične slike. — Naslednjega večera, v petek dne 23. t. m. pa bo koncert mariborskemu občinstvu že znanega pianista g. Kroemera in violinskega virtuozu g. Michla. Na sporedu so francoski skladatelji in h koncu Rus Čajkovskij. Priporočamo, da si zanimanci ob pravem času rezervirajo vstopnice.

m Zaključno sobno streljanje na dobitke priredi glavna podružnica Slov. lovskega društva v Mariboru v četrtek dne 22. t. m. ob 20. uri v dvorani gostilne Pečnik na Rotovškem trgu. Člani in po njih umeljeni gostje dobrodošli.

m Vse najemnike opozarjamo, da se vrši jutri dopoldan ob 10. uri v Götzovi d-orani velik »rotestni shod. Pridite vsi!

m Družabni večer z godbo eventuelno plesom priredi Gospodarsko in politično društvo za magdalenski okraj v soboto 17. aprila ob 20. uri v gostilni »Korotan« Frankopanova ulica.

m Občni zbor društva tobačnih trafikantov za mariborsko oblast se je vršil v Mariboru dne 11. aprila t. l. v restavraciji Kosovo z običajnim dnevnim redom. Predsednik Franc Geč je pozdravil navzoče zborovalce in delegata celjskih trafikantov tov. Finžger-

ja. Zahvalil se dr. Ravniku glede intervencij v Beogradu ter uredništvom časopisov, ki so podpirali društvo z objavami dopisov in notic. Poročal je, da se vrši ravno ta an t. j. 11. t. m. kongres trafikantov kr. SHS v Novem Sadu, ki ima nalogo, da izvede organizacijo vseh trafikantov v državi, kar je socialno in gospodarsko važnega pomena. Obžaloval je, da društvo na ta kongres ni moglo poslati delegatov, ker je za kongres prepozno izvedelo. Po poročilih ostalih funkcionarjev se je izvolil za leto 1926 sledeči novi odbor: Predsednik Geč Franc, podpredsednik Gnuš Miloš, tajnik Kopina Franc, blagajnik Golež Anton, odborniki Belle Franc, Bračko Bogomir, Nieferral Rudolf, Smogovc Lovro in Jakop Karol. Namestniki: Strauss Amalija in Weiss Marija. Pregledniki: Hauptman Filip in Renčelj Stefan. Pri slučajnosti se je javilo več govornikov, ki so govorili o društvenih zadevah.

m Za ubogega tuberkuloznega delavca z dvema otrokoma je poslal naši redakciji g. Jakob Zadravec v Središču 100 Din. Srčna hvala in v posnemanje!

m Vojaška godba ne bo jutri svirala v parku, ker je službeno zaposlena.

m Revni invalid lepo prosi usmiljena srca za milo pomoč. Sedaj po 1 letu sem dobil stalno službo kot mlinar v Ptuj, ker pa mi primanjkuje denarja za selitev, vljudno prosim dobrotnike za denarno podporo, da se lahko ob pravem času preselim. Ker me vagon veliko stane, prosim pomoči da pridem do zaželjene službe in do kruha za se in svoje revne otročičke, ki so v veliki bedi in pomanjkanju. Darove sprejema uprava našega lista.

m II. velika dobrodelna tombola nižjih poštних uslužbencev. V nedeljo, dne 9. maja t. l. priredi krajevna skupina nižjih poštних in brzojavnih uslužbencev ob 15. uri na Glavne trgu veliko dobrodelno tombolo. V slučaju slabega vremena se preloži na nedeljo, dne 16. maja t. l. — Vsaka tablica stane 2 Din 50 p. Tablice prodajajo vsi pismonoši in trafike. Dobitki so sledeči: pet tombol; deset petin, petindvajset četrtin, 100 terno in 150 amb. Tombole so: 1 tombola: pohištvo (spalna soba); 2. tombola: Singer šivalni stroj; 3. tombola: zlata moška ura, »Alpina«; 4. tombola: moško kolo, »Neger«; 5. tombola: 4 metre bukovih drv. Nihče naj ne zamudi te ugodne prilike, vsak naj poskusi svojo srečo. Čisti dobiček je namenjen bolnim in podpore potrebnim poštним uslužbencem, njih vdovam in sirotam.

m Načelstvo Kovinarske obrtne zadrge naznanja vsem svojim članom in pripadnikom, da se vrše pomočniške preizkušnje za II. četrtletje 1926 koncem junija t. l. Vsi tisti vajenci, katerim poteče učna doba najkasneje do 30. junija 1926, kakor tudi oni pomočniki, ki še niso položili pomočniškega izpita, se pozivljajo, da predložijo lastnoročne prošnje za pripest k preizkušnji, opremljene s potrebnimi listinami kot spričevalo učnega mojstra, odpušnice o obrtno nadaljevalne šole, delavska knjižica itd., najkasneje do 25. maja 1926 zadržnemu načelstvu. Prepozno vložene prošnje ne pridejo v poštev. Potrebne tiskovine se dobe pri zadržnem načelstvu proti plačilu nabavnih stroškov med uradnimi urami.

m Mestna Orjuna Maribor priredi v soboto dne 17. aprila t. l. v veliki dvorani Narodnega doma dobrodelni večer v prid odpuščenim trbovelskim rudarjem in njihovim rodbinam. K obilni udeležbi vabi odbor.

m Čebelarska podružnica za Maribor in okolico ima svoj prvi letošnji mesečni sestanek v nedeljo 18. aprila 1926 ob 1/3. uri popoldan pri čebelnjaku gospe Dobaj v Počehovi (v bližini Jeričevega vinotoka). Obravnavalo se bo pomladno pregledovanje čebelnih ljudstev teoretično in praktično. Pridite vsi! Odhod iz Maribora skupno ob 1/2. uri od Glavnega kolodvoza. — Predsednik.

m Kavarna »Evropa«. Dnevno radio-koncert, ob nedeljah in praznikih tudi dopoldne.

m Vinotoč pri g. Roubičku v Kamnici otvorjen.

m P. n. občinstvo opozarjamo na našnii oglas kavarne »Evropa«.

m Danes nedelja jutranji in večerni koncert v hotelu Halbwidl. Pri lepem vremenu jutranji koncert na vrhu.

Zasebni nameščenci

Konflikt med trgovskim gremijem in nameščenci.

(Iz vrst privatnih nameščenec.)

Trgovski gremij je na svojem obnem zboru proti vsem prejšnjim običajem in zakonskim določbam sklenil podaljšati delovni čas v trgovinah od 8 ur na 10 in celo na 11 ur, ne da bi bil popreje o tem obvestil nameščence ali se vsaj z njimi pogajal. Tudi se namerava odpraviti kar 9 praznikov v letu. Ker gre v tem slučaju za temeljne pravice priv. nameščenec, ki so si jih po dolgih bojih težko izvojevali, je razumljivo, da se jih ne puste iztrgati brez vsakega odpora, samo radi dobička trgovcem na ljubo. Gremij ni smatral za vredno obvestiti nameščenec o nameravanem podaljšanju delovnega časa, ali pa vsaj v medsebojnem sporazumu potom pogajani mirno poravnati zadevo, kakor predpisuje to zakon in običaj. Sedaj so zastopniki gremija smatrali za pravilno v zapovedujoči obliki zahtevati na shodu pomočnikov odobritev njihovih zahtev. Šli so dalje, stavili pomočnikom nož na vrat in grozili z odpovedjo kolektivne pogodbe, v slučaju, da ne sprejmejo njihovih zahtev. Sedaj je jasno, kje se naj išče krivci, če prenehajo toliko opevati »dobri odnosi« med trgovci in pomočniki. Iz poteka pomočniškega zbora tudi jasno sledi, da so se trgovci zadelali proti vsem argumentom. Ni res kakor oni trde, da prebivalstvo ne more kupovati, ker so trgovine premalo časa odprte, nego ono ne kupuje, ker je brez denarja. Dajte delavcem in uradnikom boljše plače, potem bodo krili svoje potrebe tudi pri burnem delu v trgovinah. — Pa tudi pri odpravi praznikov nameravajo napraviti dober zaslužek in odpraviti 9 starih praznikov radi uvedbe 3 novih državnih praznikov. Torej trikrat toliko! Vsak pošteno misleči človek mora priznati, da taka namera precej prekoraj vsak redni meščanski zaslužek. Končno pa nameravajo z vstvarjanjem razlike med nameščenci pomočniškega zbora in njihovimi ostalimi tovariši priv. nameščenec razdvajati in tako njihove enotne vrste oslabiliti. Če pomislijo priv. nameščenci nazaj, bodo vedeli, da so si takrat izvojevali najlepše uspehe, ko niso bili enotni samo v svojih vrstah, nego so enotno nastopali tudi z vsem ostalim delavstvom. — Ente.

Shod zasebnih nameščenec. — V torek, dne 20. aprila t. l. se vrši letošnji občni zbor društva privatnih nameščenec, podružnica Maribor. Prav posebne važnosti je razgovor o podaljšanju delovnega časa, ki ga nameravajo trgovci samolastno uveljaviti. Pokazalo se bo tedaj, če so nastavljeni dovolj zreli braniti svoje

je pravice, ali pa naj bodo še nadalje obsojeni na brezpomembnost. Tu gre za pravico sodelovanja pri osnovnih zadevah priv. nameščenec. Največja kriza je za nami in zato je čas, da se nastavljeni zopet zavejo svoje moči, kajti poedinec ne pomeni nič napram materijelni premoči službodajalcev, združeni nameščenci pa so sila, ki bo v slučaju potrebe uspešno branila svoje najsvetejše pravice. Vabljeni so tedaj vsi tovariši in tovarišice, — tudi neorganizirani, — da se shoda v torek zanesljivo udeležijo. — Ente.

Občinske davščine in doklade

Veliki župan mariborske oblasti je z veljavnostjo 1. aprila 1926 odobril proračun mestne občine Maribor, ki ima sedaj pravico pobirati sledeče občinske doklade, samostojne naklade in davščine:

1. 100 (sto)% doklado na zemljiški davek,
2. 40 (štirideset)% doklado na hišni najemniški davek,
3. 100 (sto)% doklado na kontingentovano in nekongentovano pridobnino, na pridobnino po drugem poglavju, na plačarino in krošnjarino;
4. 100 (sto)% doklado na rentnino; od občinskih doklad pod 1. do 4. so izvzeti oni direktni davki, ki so po zakonu prosti avtonomnih doklad;

5. 400 (štiristo)% doklada na drž. trošarino od vina in vinskega mošta; ta dokladni odstotek velja le do morebitne spremembe izmere državne trošarine;

6. Samostojna obč. doklada na sadjevec od vsakega potočenega hl po 5 Din;

7. Samostojna občinska naklada na pivo od potočenega hl po 60 Din;

8. a) Samostojna občinska naklada na navadno žganje od hektolitrske stopnje alkohola po 200 Din; b) Samostojna občinska naklada na poslajeno žganje in likerje od vsakega litra po 20 Din;

9. Samostojna občinska naklada od vsake steklenice šampanjca po 25 Din;

10. a) 20 (dvajset)% gostaščina od najemniškega donosa hiš; b) 12 (dvajset)% vodovodna naklada in c) 5 (pet)% kanalska pristojbina.

11. 30 (trideset)% davščina na prenočišča pod pogodi, navedenimi v naredbi pokrajinskega namestnika za Slovenijo od 16. marca 1922 Ur. lista št. 76/28 odnošno v naredbi bivše dež. vlade od 30. maja 1921 Ur. lista št. 189/71;

12. Davščina na vozila po naredbah celokupne dež. vlade za Slovenijo od 30. maja 1921 Ur. lista št. 188/71 s spremembami po naredbi pokrajinskega namestnika za Slovenijo od 22. maja 1922 Ur. lista št. 165/59 in z delno spremembo § 4 »izmera davka« prvo navedene naredbe v točki III. »tovorni avtomobili« po naredbi pokrajinskega namestnika za Slovenijo od 31. marca 1923 Ur. lista št. 154/33;

13. Davščina na ponočni obisk gostiln, kavarn in barov kakor tudi igranje z kvartami po 1 Din (odnošno s poviškom 2 Din) za osebo po določilih naredbe pokrajinskega namestnika za Slovenijo od 22. maja 1922 Ur. lista št. 166/59;

14. 20 (dvajset)% občinsko davščino na razkošje po naredbi pokrajinskega namestnika za Slovenijo od 8. decembra 1921 Ur. lista št. 346/150;

15. 12 (dvajset)% enotni veselični davek od vsake vstopnice enako kakor v letih 1922 in 1923 po naredbi pokr. namestnika za Slovenijo od 20. februarja 1922 Ur. l. št. 44/18 in

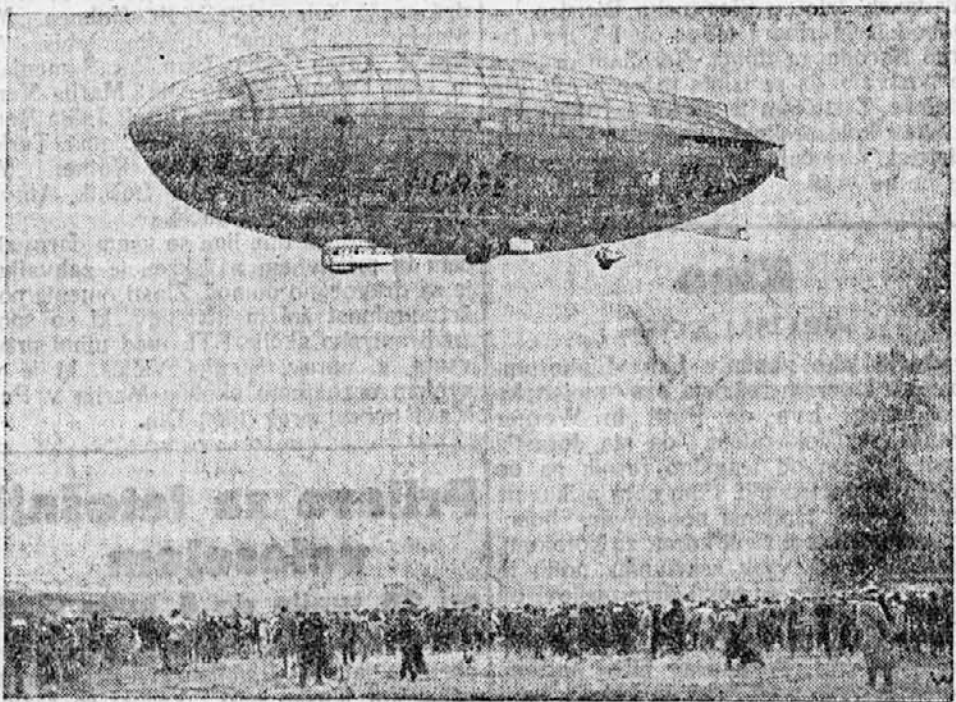
16. Davščino od prirastka na vrednost nepremičnin po naredbi pokr. namestnika za Slovenijo od 31. marca 1923 Ur. lista 158/36.

Socialni boji malega človeka

Maribor, 17. aprila.

Jutri se bodo vršila širom naše države najemniška protestna zborovanja. Sigurno imajo najemniki dovolj vzrokov, da lahko protestirajo. Hišni poselniki razvijajo zase vedno večjo propagando in trde, da je v interesu države, družbe in kdove česa še, da se jim izroči najemniki na milost in nemilost. Govori se, da jim bo vlada — vprašanje je le, katera in kakšna vlada bo na krmilu tam okoli oktobra — ustregla v polni meri in ukinila najemniško zaščito. Mi sicer dvomimo, da bi si hotela katerakoli vlada naprtiti tako odgovornost, vendar pa ne izključujemo te možnosti in — kakor vidimo — je ne izključujejo niti najemniške organizacije. Kako se postopa z najemniki, priča že sedanja praksa, ko se v vseh mestih mečijo na cesto številne rodbine, ki žive od dela v mestu in ki jim taka deložacija izpodreže s težavo ustvarjeno ekzistenco. Zakaj teoretično imajo pač pravico do novega stanovanja, ali praktično ga ne dobe in si morajo pomagati kakor znajo, družba ali država jim navadno ne pomore. Takih tihih tragedij je že zdaj veliko, a neprimerno več bi jih bilo, če bi se odpravila najemniška zaščita. Danes se mnoga stanovanja v nezaščitenih hišah pretvarjajo v dobičkanosne poslovne lokale, ker poselnik ne gleda na svoje poslopje s kakimi sentimentalnimi ali socialnimi čustvi, temveč hoče predvsem zaslužiti in samo zaslužiti. Če se gre k temu cilju magari preko grobov, kaj je dandanašnji komu mar, ko je denar naš malik?! Nanovo zgrajene hiše, ki pa jih je še vedno zelo malo, ker privatniki ne zidajo, dasi imajo pri novih hišah čisto proste roke, se vseljujejo dobro situirani ljudje, tudi taki, ki hočejo živeti v mestu le zavoljo udobnosti. Država ne zida drugod kot v Beogradu, pač pa drugod se zasebnikom odjeda stanovanja. Država bi hotela, da bi zidala razna podjetja, ali ona sama, ki je najbogatejša in največji socialni faktor, se zidanju stanovanj izogiblje. Tako nastaja obupen položaj za one, ki morajo iz teh ali onih razlogov zapustiti sedanja stanovanja; neprimerno hujša borba za streho

„Norge“ Amundzenova polarna zračna ladja

Zračna ladja, s katero bo odplula Amundsenova ekspedicija na severni tečaj, je že prispela v Leningrad. Naša slika nam prikazuje zrakoplov pred usidranjem na letališču v Pulhamu, ki je bilo

sila otežkočeno in je uspelo šele po 2 in pol urnem napornem manevriranju. O drznem poletu, ki bo, kakor zatrjuje Amundsen sigurno uspel, smo že poročali in ga bomo sledili še naprej.

Iz naše preteklosti

Zajčji in Studeniški samostan. Prvi je že v razvalini v bližini tega Slovenske Konjice, v Konjiških gorah. Cerkev pa je še precej dobro ohranjena in baje se celo cerkveni stanuje v neporušnem delu samostana. Ustanovljen ga je Trngavec grof Otokar VIII. Ko se je na lovu utrujen vsedel v gozd, k odpokitku je pribežal od psov prezanjeni zajec in iskal v grofovem naročju zaščite. V spomin je dal grof sezidati na tem mestu samostan zajčje-ke imena. Menihi Zajčjega samostana so igrali med samostani skoraj tako odlično vlogo, kakor Celjski grofje med grajskimi. V Studeničah pa je bil nunski samostan, ki še obstoji dandanes, dasi v drugi prezidavi. Pa so morali nositi samostanski podaniki težka bremena iz Konjice v Studenice, največkrat pa iz Studenice v Konjice, torej iz enega samostana v drugega. Bili so veliki hišni zaboji in nosilec se je strogo zažugalo, naj pazi, da se kaj ne potere. In res so prenašali težka bremena skrajno previdno. Tedaj so bile ceste slabe in le redke, zato so se nujne potreščine po možnosti prenašale. No, pa sta nesla dva krepka moža na drogih pritrdjen zaboju iz Studenice v Konjice, iz nunskega v Zajčji samostan. Težko sta sopla pod hudim bremenom in večkrat postavila zaboju na tla, da se odpocijeta. Seve, pot iz kraja je dolga in takrat še zelo slaba in hrupava, pa še daljša povrhi. Pa neta ob solncu in suši in se zgodi nekaj, kar spominja na duž iz davnih dni, iz suhega špranjastega zaboja je jela turljati voda. Saprmiš, kaj bo, kaj bo, kihujeta že trudna potnika — posoda se je v zaboju strla, gotovo je bilo vino

ali kaj, joj nama! Eden postavi roko, ujamie curek, povohne in pokusi. Tekočina je bila topla in slana. Kaj naj to pomeni? vzklikne začuden, osupel »vanderceke. Izgubljena sva, ječa naju čaka! Jaz ne grem domov! Jaz tudi ne, odvrne prestrašen tovariš. Beživa v tvoj kraj! Vendar poglejma prej, kaj je v zaboju in kaj sva naredila. Rečeno, storjeno. Prvi seže v žep po pipec in naporno začne rahljati pokrovne žrebeljčke, drugi trdno tišči zaboju k tlom, da se ne prevrne. Po preteku par minut je delo končano, pokrov se dvigne in o čudo: Iz zaboja bliščijo kot zvezda danica žarno lepe oči mlade devočke nune, kipečega življenja... Koleno je imela k sebi priležiti in bila je napol otrpla, kajpada se med potjo ni upala zginiti, da ne povzroči sumnega šuma. Moža sta skoro padla v omledavico liki čuvarji Kristusovega groba ob zveličaynem vstajenju. Misli sta na Lazarja, spomnila se mladenčev v Najmu, le to nista upala misliti, da je v zaboju nuna, živa priča, kaj sta storila, neizprosno tožitelj! Strmela sta kot paglavec, čigar oko postave zasači pri tatvini strdi. Nobeden si ni upal besedice ziniti, niti zginiti se. Zgane pa se dražestna nuna: le težko se izkopica iz zaboja, pogladi nagnano obleko, se pohlevno nakloni in reče z milim glasom: Hvaljen Jezus! Niti »Amen« nista spravila potnika od strahu na dan, Nuna nadaljuje: Odpušeno vama je in obljubim da vaju ne izdam, ako bosta znala tudi vidva molčati. V znak, da obljube dane vez velja, stisne vsakemu roko in se vgnjezdi nazaj v zaboječek. Popotnika pa sta, previdno zatvorivši zaboju, vsa srečna nadaljevala pot s sladkim tovorom — v Zajčji samostan. Molčali so vsi trije, dokler ni eden potnik v poznih letih ne

kje v tujini vendar povedal o »Studeniško-Konjiških« čudežih.

Resnica o vurburškem gradu. Na strmem bregu levo Drave nekako v sredi daljine med Mariborom in Ptujem stoji še dobro ohranjen grad Vurburk kot čuvar srednjeveške minulosti. Tu so se odigravali živahni dogodki med vseoblastnimi grofi vitezi. Marsikatera veseloligra, pa tudi tragedija je vbeležena v grajski kroniki. Že ne vem prav, ali visi v dvorani ali na hodniku slika, ki predčuje tragičen zaključek igre med dvema kvartopircema grofoma. Ogledal sem si jo v dijaških časih, ko sem slišal o njej. V izgubi si potapljajoči igralec — lastnik grada — obupno reže obraz, držeč zadnjo karto v roki — koliko se spominjam karu devetko; vidi, da je za njega visoka igra brezpogojno izgubljena. Stavila sta vsak svoj grad z vsem posestvom. Vurburški gospod — ime je postransko — je zaigral grad Vurburk, ki je dobil isti večer novega gospoda. Nasprotni kvartopirec, zavvedajoč se dobljene zmage, sicer upanosno dviga glavo in žari oči, a z obraza se mu čita nekak strah pred nesrečno usodo njegovega podleglega tovariša. Da, ti vitezi so znali življenje greniti in eladiti.

Vurburški vodnjak. Tik ob gradu Vurburk vrh visokega hriba je vodnjak, ki nikdar ne usahne. Hrani se s podno (talsko) vodo reke Drave. Seveda jo zemlja dobro precepi ali filtrira. Voda se vidi na dnu le kot jasna pika, dasi je premer studenca zgoraj par metrov velik. Vili sem vodo v vodnjak in šele po večih sekundah se je slišal odjek pljuska na vodno površje. Bilo je poleti ob hudi suši. Pripoveduje se tole: Ni

bilo dobiti pri gradu nobene vode. Bil pa je na gradu kaznjenec, obsojen v dosmrtno ječo. Pa mu reče grof: Ako mi izkoplješ studenec, ki bo dajal gradu dovolj vode, dobiš svobodo in kmetijo. Nesrečnej je šel na delo, dobil dodeljeno pomožno osebo, kopal je kopal leta in leta, a studenec je ostal suh. Ko pa je dokopal do vstrice dravske struge in še malo nižje, so se odprli v vodnjak virčki in voda je bilo odlej vedno dovolj. Mojster kopač pa je prejel plačilo po grofovi obljubi.

Boč in Balunjača. Marsikateri zanimiv prirodni kotiček krije v sebi starinske mičnosti, ki bi utegnile tudi arheologa in etnologa presenečeno zgibati. Pa je od rok, včasih se nekaj sliši o njem, pa se pozabi, nikdo se ne briga, ker ne leži slučajno na prometni žili naših turistov. Balunjača, podzemna jama na južnem rebbru očaka Boča v verzigi Maceljskega gorovja, ki se vleče od Celja mimo Poljčan na Hrvaško. Balunjača. Že ko sem nosil šolsko torbico k Sv. Križu na Slatini, slišal sem o njej. Mati so mi pripovedovali, da so našli ljudje v tej bočni votlini razno posodo iz ilovice itd. Da so stanovali v njej v silno starih časih ljudje, ko še nso znali »puvati« hiš. Kdo se bo prvi žrtvoval in preiskal ali se še da rešiti kaka prazgodovinska vrednota? Vse premalo se poznamo naše kraje in njih prirodne »skrivnosti«. Sploh je Boč, — pa Donška gora — vreden večje pozornosti hribolazcev. Na Donški gori se še dobro pozna sled rimljanskega svetišča boginje Juno. Globoko južno obnožje Boča pa je polno »kisljih vrelcev« ki so rodili že svetovno znano zdravilišče in letovišče Rogaško Slatino.

na bi se udeležili v sedanjih razmerah razviti tedaj, če bi hišni posestniki zagovarjali neomejeno nad najemniki. Če kategorije ljudi bi morale zapustiti stanovanja samo radi tega, ker ne bi zmogle plačati, lahko je reči: Naj pa se jim povzroči mežde, naj bolj delajo, da bodo več zaslužili. Danes lenuharijo samo ti, ki so s krvavi valov vojne splavali s kakim kapitalom ali ki so si prejšnje kapitalne pomnožili; druge že sam življenjski boj sili na delo. Toda venomer se povdarja, da naše gospodarsko življenje hita, da je povsod kriza, da gospodarske razmere ne prenesejo nikakega zvišanja mezd in plač. Breme izenačenja najemnikov s predvojno denarno relacijo — in to hočejo hišni posestniki — bo nujno padlo na šibke, ne pa na močne. Malemu človeku se bo zlošlutno oglašil znameniti Hamletov rek: Biti ali ne biti!

Nihče ne dvomi, da imajo tudi hišni posestniki mnogo razlogov za se. Zakaj bi se drug kapital obrestoval veliko boljše kot oni, ki je naložen v hiši? Zakaj bi moral biti hišni posestnik nekaka socialna parija, ki mora trpeti, da najemniki živijo od njega kakor paraziti? Ali pri teh argumentih ne smejo pozabiti niti za trenutek dejstva, da mi vsi še vedno plačujemo vojne stroške, da se posledice ogromnih družabnih potrebščin še vedno maščujejo na vseh nas. Vprašamo: ali državni in zasebni nameščenec, delavec, plačalec, znanstvenik i. t. d. dobi za svoje delo isto plačo kot bi jo dobil pred vojno? Ne. Dovolj je pogledati indeks cen in vidimo, da mi vsi, ki delamo tako kot bi delali v normalnih razmerah (ki bi bile, če ne bi bila vojna), dobivamo za te svoje energije znatno manjšo odškodnino. Naši dohodki (govorimo v imenu večine, srečni posamezniki so izjema) so nižji kot je bil pred vojno ekzistenčni minimum, cene pa so znatno višje kot so bile takrat. Kupna moč denarja, ki ga dobimo za delo, je nesorazmerno obsoječem cenam. Zato se slabše hranimo in oblačimo, skrajša: odplačujemo vojne in povojne posledice. Odplačujejo jih tudi hišni posestniki, ki so prišli pod izjemne zakone in so prikrajšani na svojih pravicah. — Vprašanje je le: kdo je socialno šibkejši in kdo ima večino? Ne govori se o krivici, temveč o tem, katero zlo je večje. Krivica je oboje, ali največje zlo bi bilo, če bi se udarilo po šibkejših. Kajti večina onih, ki imajo v mestih hiše, so »beati possidentes«, ki jim ne prede trda v življenju. Mali rentierji, ki so nekoč živeli od hiše, pa so itak k smrti obsojeni stan, ki ga kapitalizem sam uničuje.

Zakaj bi morali mali ljudje še bolj stradati in hoditi še bolj razčepani, da bi se zadostilo hišnim posestnikom? Postavimo tako: X. Y. bi zaslužil pred vojno 200 K. Tam, kjer sedaj stanuje, bi plačal pred vojno — kot je videti iz najemniške knjige mesečno 30 K. Ostalo bi mu tedaj za hrano in druge potrebščine 170 K. Danes služi 3000 Din. Po novem bi hišni posestnik zahteval za stanovanje mesečnih 1000 Din. Ostalo bi mu torej 2000 Din. Sedaj pa vzemi spoštovani čitatelj, svirčnik v roke in — če se še spominjaš predvojnih cen — izračunaj, koliko je nekoč dobil za 170 K. — in koliko dobi sedaj za 2000 Din. Ali je prav, da dobi hišni posestnik teh 1000 Din in kdo je pravzaprav parazit? No, parazit je država, ker hišni posestnik od zvišane najemnine nima večjega; največ mu vzame država, nekaj pa še občina. Toda na mesto da bi se hišni posestniki borili za znižanje najemniškega davka, se bore proti najemniku, ki naj bi jim plačal najemnino v zlati valuti, medtem ko se njemu — hrbenici naroda — plačuje delo globoko pod zlato valuto.

Najemniški boj je tipično socialen boj našega časa. Tu sta telesa najemnik-proletar (duševni ali telesni, vseeno) in rentier, ki hoče živeti od svojega kapitala, ki čisto niti ni sad njegovega dela, marveč sad srečnih okoliščin. Vendar je to le člen v verigi socialnih problemov in najemniškega problema ne bo mogoče rešiti posebej. Tudi najemnik se bo — kakor se kaže — moral vrniti k kapitalističnim principom, dokler država stoji na njem. Ali to že sme reči, da ni nikjer zapisano, da bi morali socialno šibki odplačevati vojne posledice, socialno močnejši pa bi jim smeli prezentirati svoje račune v zlati valuti. Zlato valuto sem in tja in potem pravičen medsebojni račun!

»LIDA« žumetna limonada
idealna pijača

Narodno gledališče

REPERTOAR

Sobota, 17. aprila ob 20. uri »Sadovi prosvete«, Ab. A. (Kuponi).
Nedelja, 18. aprila ob 20. uri »Grafica Marica« ab. B. (drugič) kuponi).
Ponedeljek, 19. aprila, Zaprt.
Torek, 20. aprila ob 20. uri »Sadovi prosvete« ab. B. (Kuponi). Zadnjič v sezoni.

Sport

SSK Maribor : TSK Merkur. Jutri se bo vršila ob 11. uri na igrišču ISSK Maribor prva hazenska prvenstvena tekma med najmočnejšima družinama Maribora, ISSK Mariborom in TSK Merkurjem. Tekma obeta nuditi višek športnega užitka spomladanskih prvenstvenih hazenskih tekmovanj v Mariboru.

Vagner najboljši branilec v Mariboru, član ISSK Maribora je še vedno bolan. Želimo mu, da čim preje okreva, da bo lahko zopet uspešno nastopal za svoje barve.

Postava rezerve ISSK Maribor proti rezervi SK Merkur za dne 18. t. m. Kovačič, Tomac, Burjan, Turino, Korošec, Laznička star., Simončič, Brumen, Kirbiš, Bertonec, Špitzer; rezervi Starc, Laznička ml. Vsi navedeni igralci morajo biti točno ½ ure pred začetkom tekme v garderobi. Začetek tekme točno ob 14. uri.

Tajnik.

Cross country. Ptuj-St. Vid. Agilni SK Ptuj priredi jutri popoldan ob 14. uri tek na približno 6 km dolgi progi. Razen SK Ptuja se bo teka udeležil tudi ISSK Maribor.

Kolesarsko društvo »Perun« v Mariboru, priredi v nedeljo 18. t. m. prvi spomladanski izlet v Slovensko Bistrico. — Odhod iz Maribora točno ob 13. uri iz pred Narodnega doma. Vsi člani društva se pozivajo, da se izleta točno in sigurno udeležijo. Z izletom je združena tudi ustanovitev kolesarskega oddelka v Slovenski Bistrici. V slučaju slabega vremena se izlet ne bo vršil.

Kino

»GRAJSKI KINO«

predvaja jako zanimiv film »Ljubosumnost«, v katerem rešujeta prav mojstrsko svoji ulozi Lya de Putti in Werner Krauss, ter dokazujeta, da sta dorastla vsem ulogam od tragično resnih pa do najbolj humorističnih. Film nam prikazuje strahote in trpljenja neosnovane ljubosumnosti. »On« ji sledi korak za korakom, zalezuje jo na vseh »skrivnih« potih in sliki neke, kako se nekoč dete poslovi od nje — ji pravi »matli«. — Imam jo torej, si misli — in jo zgrabi v besnem ljubosumju za vrat. Toda prav hitro postane krotek in pada pred ženo na kolena, kajti spoznal je, da je dete posledica nepremišljenega koraka njegovih mladostnih let. Spokorjeno poklekne pred soporo, a ona mu velikodušno odpušči zmotno in krivice, ki ji je prizadejal. Film je res izborno posrečen in nam slika prav resnično zgodbo v vrvenju velikomestnega življenja. Lya de Putti in Krauss sta toliko filmski avtoriteti, da bi bilo odveč priporočati poset tega prvovrstnega filma.

»APOLO KINO«

predvaja 5dejsansko jako zanimivo »Pikantno atero«. Vivian Gibson v vlogi male knjižničarke, ki jo poroči bogat tvorničar, a se ne more uživati v novonastale njej povsem tuje razmere, igra neprekosljivo naravno in zanje za zdrav, ji priložen humor obilo priznanja. Film je poln pestrih intrig in toli zabaven, da bi bilo v resnici škoda prezreti to dovtilpov in zdravega humora polno kino predstavo.

Gradbeni sklad Protituberkulozne lige

Zbiranje za gradbeni sklad PTL se pridno nadaljuje na področju cele oblasti in beleži že jako lepe uspehe, tako glede materiala kakor glede denarnih prispevkov. Doslej so se prijaznemu vabilu odzvali sledeči zasebniki oziroma korporacije: Po 3000 Din: Posojilnica v Mariboru. Po 2500 Din: mestni magistrat v Mariboru (ponovno). Po 2000 Din: damski komite v Konjicah (podrobnejši podatki se objavijo, ker so predložene šele nabiralne pole, g. soprog vl. svet. in sresk, poglav. g. Trstenjak, g. notarij Jereba in gospe sopr. komisarja Modroniča). Po 1500 Din: Aug. Löschnitz. Po 1100 Din: zbirka ge. Line Robičeve, soproge g. Fel. R. župana v Limbušu. Po 1000 Din: marib. sloven. žensko društvo in zbirka drž. mešč. šole v Ptuj. Po 780 Din: prva zbirka g. Mije dr. Jagodičeve v Slov. Bistrici. Po 500 Din: železarna Maribor, hranilna ter pos-

društvo delavcev v Mariboru, občinski urad Tezno in Helfried Rosmanith. Po 400 Din: Občinski urad Studenci. Po 357 Din: Zbirka g. Ivana Krajnika v kurilnici drž. žel. v Mariboru. Po 300 Din: občina Krčevina, zbirka ge. Lojzke Hranstnikove, učiteljice v Zgornji Poljskavi in mestna hranilnica v Brežicah. Po 250 Din: H. Potoschnigg in županstvo občine Pobrežje. Po 235 Din: zbirka meščanske šole v Vojniku pri Celju. Po 228 Din: I. drž. dekliška mešč. šola v Mariboru. Po 205 Din: zbirka uradništva carinarne v Mariboru. Po 200 Din: občina Limbuš, obina Ruše in Eng. Devetak. Po 130 Din: zbirka osnovne šole v Cankovi, po uprav. g. K. Kočarju. Po 120 Din: inžen. podof. škola kralja Petra v Mariboru in Ludevit Raizner. Po 105 Din: zbirka g. Ferda Karisa v Mariboru. Po 100 Din: g. Kočič za glavno tab. zalogo, Franc Travan, Al. Horvat, Mar. kr. zavod, Matija Golob, A. Puc, občina Bistrica, dr. med. Zingst, dr. Mir. Ploj in Rado Meznarič. Po 96 Din: zbirka oskrbovalne sestre PTL. Po 85 Din: zbirka deške mešč. šole v Mariboru. Po 72 Din: osnovna šola Mrtjanci po uprav. Dug. Čopregi. Po 60 Din: komanda marib. vojnega kroga. 50 Din: zbirka drž. osnovne šole Sv. Marko niže Ptuj. II. meščan. dekl. šole v Mariboru, J. Robič, Lina Robič, Ivan Robič, Srečko Robič, R. Herzog, S. Pandic, gosp. Alberti, Ludvik Rotner, Vinko Bregant; Viktor Nedog, Ivan Kovač, H. Vrstošek, Rozalija Mulec, Iv. Ondl, Anton Perko in Mijodrag Jankovič. Po 40 Din: A. Jamnik. Po 37 Din: 32. artiler. puk. Po 30 Din: Alojz Lahner, gost Pelz, Br. Rozhand, osnovna šola v Stoprači po upr. St. Črni-goin. 25 Din: gostilna Laufer. Po 20 Din: drž. mešč. šola v Ptuj. Fr. Hohnec, M. Slavinec, g. Rozman, Josefina Jebiš, A. Bračič, Anton Godec, Ivan Rat, Šumenjak in Ivan Dobnik. Po 10 Din: Marlia Verlič, Rajko Bien, August Gusel, Julija Berce, Fr. Govenig, g. Anderlich; gost. Turk, Babšek, Pd. Marin; Janez Rotner, M. Krajnc, Josef Lipnik, Mici Lešnik, Anton Glaser in Peter Supančič.

Odbor proti tub. lige se vsem darovalcem in prijateljem najiskrenejše zahvaljuje za dragoceno pomoč. Zlasti omenja požrtvovalnost šol in učiteljev, ki so spoznali potrebo akcije PTL med njimi pred vsem, g. uprav. Stanka Vičiča, ki je v svojem neznaatnem okolišu Marlia v Puščavi nabral prek 1500 Din.

Prijave za letošnji velesejem od 26. junija do 5. julija 1926

Zanimanje naše industrije, trgovine in obrti za letošnji Ljubljanski velesejem je večje kot lansko leto. Vzroki so razni, glavni pa sigurno ugodnejši termin. Pričetek šolskih počitnic pa omogoča tudi veliko večji obisk kupcev. Oni zamorejo zvezati trgovsko potovanje na velesejem s svojim počitniškim potovanjem z rodinami v naše divne kraje. Zlasti trgovci iz južnih krajev naše države pozdravljajo letošnji sejmski termin.

Že po dosedanjih prijavah obeta biti razstava vzorcev zelo pestra: Najrazličnejši aparati, armature, avtomobili, barve, belokrajinski narodni izdelki, bičevniki, biserna dela, bižuterija, blagajne, bombazni izdelki, bomboni, celuloza, cement, cerkvene potrebščine, cvetličarstvo, čaj, čevlji, čokolada, dušik, elektrodi, elektromotorji in material, farmacevtski proizvodi, galanterija, glasbila, glavniki, glinaški izdelki, gnojila, gospodarski stroji in potrebščine, gubmi, igrače, jekleni predmeti, kakao, kamnoseštvo, karbid, karton in kartonažni izdelki, kava in primesi, kemični izdelki, kirurški aparati, klišej, klobuki, knjige, knjigoveški izdelki, kolarški izdelki, kola, konfekcija konoplja, konzerve, kose, košarstvo, kovčki, kovnasti izdelki, kozmetična sredstva, kožuhovina, laki, les in lesni izdelki, likerji, lokomobile, makaroni, manufaktura, masti, metle, milo, mlekarne potrebščine, municija, nakit, naramnice, odeje, ognje-gasne potrebščine, okovje, alja, opeka, orožje, papir, parafin, peči, perilo, pile, pisarniške potrebščine, platneni izdelki, plenine, pločevinasti izdelki, plinske naprave, plombe, plutovina, posoda, predivo, pregranjala, preja, proporge, radio, rezbarije, rute, sesalke, sir, slamniki, sodi, sadni sok, soli, steklenina, stroji najraznovrstnejši, samotni izdelki, ščetarski izdelki, škrikl, športne potrebščine, stam-pilke, tapetniški izdelki, tehnične, tehnični material, tekstilno blago; testenine, tkanine, trakovi, transmisije, trikotarja, turbine, ure, usnje, verige, vijaki, volna, vozovi, vrvarski izdelki, zamaški, zastori, zobotrebniki, zrcala, zvonovi, žage, žarnice, železnina, žica, žoge itd.

Dovolj bo vzorcev, dovolj ponudbe, v najraznovrstnejših strokah. Tudi najbolj razvajeni kupec se bo zamogel, popolnoma zadovoljiti.

Pêle-mêle

× Usoda slavne igralk. Pariški listi poročajo: Blizu Moulin Rouge v Parizu stoji starka, ki se tesno zavija v topel shawl in prodaja razglednice s slikami nekdanjih in sedanjih slavnih igralk. — Starka je La Gouene, nekdanj sloveča pariška igralka in ena najpriljubljenejših plesalk v Moulin Rouge. V mnogih plesiščih vise še sedaj njene slike iz tistih časov, ki jo kažejo mlado, lepo in zapeljivo, medtem ko na njeni živi postavi že zdavnaj ni več teh lastnosti in uboga star-ka, gubastih in izžetih lic, vdrtih oči in sključenega obraza živi od tega, da prodaja slike svojih nekdanjih vrstnic in sedanjih naslednic. La Gouene ima za sabo burno preteklost: njen nemiren temperament jo je izvalil iz gledališča in jo postala lastnica menažerije, nato krotilka levov in slednjič brezpomembna cirkuska prikazen, ki jo je starost zapodila med berače...

× Najpomembnejša stvar avstrijskega prezidenta. Mihael Hainisch, prezident avstrijske zvezne republike, ki mu je ustava pustila zgolj reprezentančno republiko brez vsakršnih drugih pravic, je šel baje nekega dne po prometni dunajski ulici in je izgubil žepni robc. Gospod, ki je šel za njim, ga je pobral in ga prijazno vrnil prezidentu. Hainisch se je smehljaje zahvalil in dejal: »Vrnili ste mi mojo najpomembnejšo stvar«. Začuden najditelj ni razumel, kako to, da polaga prezident toliko važnost na navadni žepni robc. — Prezident je razbral začudenje svojega Dunajčana in je rekel: »Glejte, to je edina stvar, v katero sme avstrijski prezident vtikati svoj nos.«

Ali ste že član
Vodnikove družbe?
Priglasite se takoj pri poverjeniku!

Avtomobiski humor

Ford v anekdotah.

Osel sreča Fordov avtomobil in ga vpraša: »Kaj si ti?« — Avto odgovori: »Jaz sem avtomobil.« — »No, če si ti avtomobil, potem sem jaz konj« — odvrne osel.

Henri Ford se je peljal iz Detroita v Michigan. Med potjo sreča Fordov avto, ki je imel defekt. Ustavi svoj avto in u-sluzno pristopi ter popravi napaka. Lastnik popravljene avtomobila mu ponudi dva dolarja, toda Forda se zahvali. »Le obdržite denar«. — »Vzemite vendar«. — »Hvala ne potrebujem«. »Za božjo voljo! čemu se pa potem vozite v Fordu?«

Monter in avto tehnik išče službe pri šefu neke garaže. Šef zahteva izpričevala, toda monter je brez dokumentov, vendar skuša šefa prepričati, o svojih sposobnostih s trditvijo, da je tako vešč, da spozna vsak motor po ropotanju. Zavežejo mu oči in prvi motor zdrdra. Monter pravi: Rolls Royce. — Drugi motor: Peugeot. — Tretji: Renault. — V tem pa prileti čez cesto razjarjena mačka ki so ji otroci navezali na rep nekoliko praznih konzervnih skatlic, ki so strašno ropotale. Monter pomisli in reče zmagovalno: To je Ford.

Nekemu farmerju je strašen tornado snel pločevinasto streho s skednja. »Mogoče mi bo Ford dal zanj pet dolarjev, zanj je še vendar uporabna,« si je mislil farmer in poslal Fordu v dobrobit zmehčano pločevino. Čez štiri tedne dobi presenečeni farmer popolnoma nov Fordov avto in pismo: »Vračam vam repariran avtomobil in vas prosimo, da nam blagor-hotno sporočite, kako se je nesreča prav-zaprav pripetila.«

Novoporočenca sta odpotovala v Fordove mavtu na ženitovanjsko potovanje. Ves dan sta se vozila v odskakujočem in drgetajočem vozilu, a zvečer sta utrujena počivala v neki vasi. Naslednjega dne je avtomobil vozil tako mirno in nečutno, da je mlada žena začudeno vprašala: »Povej mi, čemu vozimo danes tako mirno?« — »Motor sem snel« — ji so-prog odgovori hladno.

Šofer Fordovega avtomobila leži pod karoserijo in išče defekt. Ob istem času privozi mimo drug avto in obstoji, a šofer začudeno gleda v prahu se valjajočega kolega. — »Povej mi vendar,« pravi prvi šofer, ki si ni vedel pomagati, — »ali veš ti kaj o Fordovih strojih?« — »Da« — odgovori drugi šofer — nekaj dobrih »vi-cov«.

Iz življenja in sveta

Na daljnem severu

Švedski raziskovalec Šten Bergman je nedavno izdal bogato ilustrirano delo »Vulkani, medvedje in nomadi«. V knjigi opisuje dogodovščine in opazovanja na triletnem potovanju po Kamčatki. Njegovi zapiski so izredno zanimivi, zato podajamo v naslednjem prevodu opisa raziskovalčevega obiska v jurto (monadski šotorovi vasi) plemena Koriakov.

Ured.

Pot je vodila preko z mesečnim pogozdenim planote in v določenem času smo prispeli k jurti Koriakov, ki smo jih nameravali obiskati. Daleč od jurte je rastle grmičevje in psi so postali sila pozorni in razdraženi, kajti grmičevje je oživilo. Spremenilo se je v tla, ki so se čredo severnih jelenov, ki so jih psi čutili in zagledali. Pripravili so se za napad in lajali neprestano. Nisem upal zaupati starta, ker sem bil prepričan, da jih kljub naporu ne bom mogel zadržati.

Bili so žejni krvi kakor volkovi. Ko sem jih končno spustil, so zdrčali kakor sani preko snega in planili na čredo. Niti glasu niso dali od sebe. Zaviral sem, kolikor se je dalo in sneg je v vrtincih pršil okrog nas. Toda nič ni pomagalo. Koriaki, ki so stali pred jurto, so že ujeli nekaj jelenov in niso hoteli, da bi jim splašali plen. Trije so drveli proti nam z vihtičnimi lasami; ko smo se približali jelenom na kakih 50 metrov, sta bila prva dva psa že v zankah, ostali pa so se prekotatili na kup in sani so običale kakor vkopane. Nato so priskočili Koriaki in odvezali razdražene pse.

Mirno smo lahko pozdravili pred jurto zbrane »prijatelje« (tako pravijo Koriaki in Lamuti vsakemu, ki ga nagovore, kar ima isti pomen kot v slovenščini). Bili so presenetljivo umazani in so se radi raztrganih kožuhov umazani in od vetra ožganih indijanskih obrazov zdevali izredno divji. Nekaj žena in otrok je tudi prišlo iz jurte.

Otroci so bili skoraj črni od umazanosti, a žene nič snaznejše; vse žene so bile gola-glave in lasje so jim viseli v dveh kitah preko ramen. Moške so bili obriti po glavah. Vsi so bili jako vpludni in gostoljubni. Povabili so nas v jurto in nam ponudili čaja.

Predno smo vstopili v jurto, smo si morali ogledati korjaško čredo severnih jelenov, kar je bilo jako zanimivo. Po mojem mnenju jih je bilo več tisoč, a gospodar je trdil, da so le polovico črede prignali z gora. Ti jeleni pa so bili nekoliko manjši in so imeli temnejšo dlako kot jeleni Lamutov.

Jurta je bila znatno večja od lamutske, kar je bilo sklepiti že po velikem številu sani. Zlezli smo med kožuhovinastimi zavesami v notranjost in smo oslepljeni od snega in sonca rabili precej časa, da smo se v polmraku razgledali.

Dva velika bakrena kotla, v katerih so se kuhali težki kosi mesa, sta visela na verigah nad ognjem. Nekaj starejših žena je sedelo pri ognju in strugalo kože; to kar so odstrigale, so pridno tlačile v usta. Bile so tako umazane, da se je moja soproga zgrazala. V ostalem pa je v koči gomazelo vse polno majhnih, kosmatih psov in umazanih, polnastih otrok. Otroci so se igrali s psi in s kosi mesa. Že sem se zbal, da jih bomo dobili nemara opoldan za kosilo.

Kljub temu, da smo bili sila lačni, nam je tek počel.

V notranjostini našega šotora smo se vsedli na kože in bili pogoščeni z neobhodno potrebnim čajem, ki v takih slučajih nikakor ne izostane. Jako nas je razveselilo, ko smo videli, da Koriaki ne jedo poleg čaja, kajti bali smo se, kako neki izgleda njihov kruh. Najneprijetnejše je bilo dejstvo, da so bili Koriaki preveč prijazni, radi česar mi nismo mogli rabiti svoje posode.

Rusi, Kamčadali in Lamuti so nas prepričali, da se Koriaki od rojstva pa do smrti nikdar ne umijejo. Da bi se pa še sam prepričal o resničnosti te trditve, sem bil toliko nesramen, da sem vprašal svojega gostitelja »prijatelja« Akeja, če je res, da se nikdar ne umijejo. On pa mi je odvrnil, da se to dogaja le v izrednih slučajih, če je n. pr. po leti brehuda vročina, da si Koriak v kaki reki osveži potni obraz. »Toda to ni nič čudnega, če se Koriaki nikdar ne umijejo — je dejal Akej — ti bi moral videti Kamčadale z zapadne obale, kjer hranijo pse s »kiso« (fososi, ki jih zakopljajo v jama, da prično gniti), in če nimajo pri roki vil, jo primejo kar z rokami. Tega nebi Koriak nikdar storil!« — je svedčano zatrdil prijatelj Akej.

Vsi prebivalci jurte z otroci in mladimi psi so se zbrali v Akelevem šotoru, v kojem smo

se vtaborili. Vse hišne gospodinjice so imele pri sebi Jesene zaboje iz katerih so polagoma jemale v cunj zavite skodelice za čaj, ki so jih postavile na veliko leseno desko in napolnile s čajem. Najina gospodinja je za našo določeno skodelico očistila z umazanim šopom mahu.

Med tem ko smo sedeli pri čaju, smo imeli priliko občudovati neko umetnost, pred katero bi tudi naši cestni potepuhi morali kapitulirati. Moške so bili namreč izborni mojstri v pljuvanju. Med kramljanjem se ti lahko pripetilo, da je maščen pljunek pritrčal mimo tvojih ušes ali čaine posode v smeri proti ognju. Streliči pa se pri tem niso prav nič naprezali.

Vsi Koriaki, možki kakor ženske, so nosili s sabo z biseri okrašene tobačne doze, iz kojih so čisto jemali primerne količine tobaka in jih dajali v usta. Ker pa je tobak za nje jako dragocen, so tako varčljivi, da ga nikdar ne izpljunejo, temveč ga, ko so se nazvečili, vzamejo iz ust in vtaknejo za uho, kakor pri nas svinčnik; čez nekaj trenutkov pa ga prično zopet zvečiti. Čestokrat sem tudi opazil, da so matere ponujale svojim mladotnim hčerkam tobak.

Po čajanki sem prosil Akeja, da mi proda jelena za pse, kar je takoj storil. Jelena so domačini ujeli, ga vrgli na tla, mu zvezali noge in ga zaklali. Dva Koriaka sta ga odrla in razrezala na deset delov. Na notranji strani kože se je nahajalo nebroj ličink nekega mrčesa (severni obad), ki leže poleti jajca pod kožo jelenov. Te ličinke, podobne črvom, so Koriaki takoj pobrali in jih z užitek povžili, pri čemer so zatrjevali, da so ravno tako dobre kakor moji bonboni. Nato so čredo jelenov odgnali nazaj v gore, a mi smo se vrnili v jurto, kamor so nas povabili h kosilu.

Koriaki kuhajo meso le malo časa. V šotor postavijo veliko leseno posodo, v kateri je meso, ki se prijetno kadi. Vsak si odreže od mesa primeren komad, ki je še popolnoma trd in surov. Kadar Koriak zagriže v nekuchano meso, se mu po bradi pociči jelenja kri. Da nismo bili lačni kot psi, gotovo nebi mogli živjeti take hrane. Toda človek se privadi vsemu. Nekaj dni kasneje smo že z lahkoto prenesli sicer zopern okus po surovem mesu, ne da bi se nam ustavljalo v grlu.

Težka letalska nesreča v Angliji

Iz Londona poročajo, da se je na aerodromu v Henlowu pripetila strašna letalska nesreča, ki je kakor pravijo, največja nesreča te vrste po svetovni vojni. Aparat Wickers Vimy, na katerem so se vozili avijatiki Savey, Fernain, Simmonds in Young, se je dvignil v zrak, da bi se avijatiki vadili manipulirati s padali. Osem padal je bilo uspešno spuščeni na tla in Lavey se je odločil, da se spusti na tla in vzame s sabo še avijatika Dubbsa. Ko se je Wickers približeval tlu, se je dvignil z aerodroma aparat avro in se zaletel vanj. Zapletel s ejo v spodnji del aparata. Aba sta se obrnila iz višine 30 do 60 metrov padla na tla. Nezgoda se je pripetila v višini, ki ne bi bila usodepolna za avijatike, da se ni vnel bencin. Vsi, k so videli nesrečo, pripovedujejo, da se je bencin vnel takoj, ko sta aeroplana trčila. Bencin je vzplamtel in plamen je dosegel višino 60 metrov. Vsi piloti so popolnoma zgoreli.

100 dni brez sonca

Minulega leta je bila iz Moskve odpotna na Novajo Zemljo ekspedicija broječa 13 oseb, ki so imele nalogo, raziskovati in vršiti studije in opazovanja ter pripravljati in urejevati radio postajo. Pred nekaj dnevi je prispela z Novaje Zemlje vest, da so člani ekspedicije že vso zimo odrezani od sveta, a so kljub temu živi. Začetkom jeseni jim je močna burja odnesla v morje vse kurivo. Člani ekspedicije so bili prisiljeni, izpostavljati svoje življenje, reševati iz vode gorivo in ga spravljati na varno obalo. Polarna noč je trajala na otoku točno 100 dni. Teh sto dni so se kolonisti le trudoma borili s smrtjo, ki jih je ves čas zasledovala. Celotno, kadar je bil čas spanja, so morali bežati, da so se uhranili v svojih zavetiščih polarnih medvedov. 7. februarja se je zopet prikazalo sonce, ki so ga udeleženci ekspedicije videli zadnjikrat 7. novembra. Solnčni vzhod so začasni prebivalci zafedenelega otoka pozdravili z navdušenimi kliči in z upanjem na prijetnejše bivanje. Kolonisti so v redni poročevalski zvezi z Moskvo potom radija.

Ameriko so odkrili Kitajci

Kitajci hočejo vzeti slavo odkritelja Amerike.

Ameriko so odkrili Kitajci — tako pravi vodja kitajske informacijske urade v Parizu — in sicer že l. 456. pred Kristovim rojstvom. Pet budističnih duhovnov je 3250 milj vzhodno od kitajske obale zadelo na »velikanski otok«. Opis potovanja in otoka dokazuje (po mnenju kitajskega raziskovalca), da je otok bil ameriški kontinent, — ki so ga nazvali »Fon Chang«. Ponovno je ta kontinent posetil budističen duhoven Hui Sen l. 499. — Kraj, kjer je pristal, ni znan, vendar pa je v Mehiki jako udomačena pripovedba o »Hajpekohi«, ki ni bil nihče drugi, kakor ta duhoven, ki je prišel v dolgem oblačilu na »otok« in učil novo vero in novo filozofijo. Vodja informacijske urade trdi tudi, da so bili prvi španski raziskovalci, ki so prispeli v Mehiko in Južno Ameriko, sila presenečeni nad sličnostjo tamkajšnje arhitekture z ono na daljnem vzhodu. Neko božanstvo Actekov ima na pr. slonovo glavo in izvira po njegovem mnenju edino iz Azije. Poleg tega pa je v Koloradu ohranjenih v ustnem izročilu nebroj pristnih kitajskih pravljic, v kraju Palenque v Mehiki pa je ohranjena tudi na kitajski način sedeča figura Bude.

Ameriški čudak

Mož, ki 36 let ni zapustil svoje ladje.

V zakotni vasi Wivenhoe v grofiji Essex je umrl ameriški čudak B. A. y a r d B r o w n, ki je 36 let živel na krovu neke luksuzne jachte, ne da bi bil stopil vsa ta leta na kopno. L. 1890, je odšel Brown, takratni bankir v Newyorku, z ameriškega kontinenta in odplul s svojo ladjo na Angleško. 25 let je bil usidran v nekem ribiškem kraju. Pred vojno se je izkazal čestokrat jako radodarnega. Včasom je večkrat, če so se približali njegovi ladji, metal koščke premoga zavite v bankovce. Včasih pa jih je obsipal s premogom, ki ni bil zavit v bankovce, a so mu vaščani vendar radi dovolili tako šalo. Novinarji so ga čestokrat posejali, toda izvedeli niso ničesar. Nevezani in nesmiselni stavki g. Browna niso nič izda-

Inteligentna gospodinja z mešč. šolsko izobrazbo, znanjem slov., nem. in srbskega jezika, diplomirana nudila z dobro prakso v sanitetski stroki, želi primerne službe. Najraje kot pomočnica pri zdravniku. Ponudbe na upravo »Tabora« pod »Zanesljiva 25«. 748

Stanovanje s sobo in kuhinjo s pritlikinami dobi, kdor odkupi pehišstvo za eno sobo. Naslov v upravi. 760

Majhna hišica z vrto in udobno na prodaj. Stanovanje takoj na razpolago. Naslov v upravi. 761

Nobena zaščita več ni zanesljiva, kakor je nalaganje tudi malih vlog za zidanje malih stanovanj pri kreditni in stavbni zadrugi »Mojmir« Rotovski trg. 770

Stavbišča Tezno Zrkovci, na za kolonijo, tudi posamezno na prodaj. Ponudbe: Kreditna in stavbna zadruga »Mojmir«, Rotovski trg. 742

Prosta stanovanja v vilah s sobi z vrtem, elektriko, v najem. Vprašati »Maretan«. Rotovski trg l. Istotam na razpolago tudi sobe, lokali, zamenja stanovanj. 767

Voziček Brenabor se kupi. Ponudbe na upravo pod »Voziček«. 762

Akviziterji se sprejemajo pri Davorin Johan in drugovi, Maribor, Tattenbachova ul. 2. 766

Kratek glasovir (Stutz-Hügel) poceni na prodaj. Einspielerjava ulica 26. 773

Škroplnica za vrt na 2 kose lesi na prodaj. Zinauer, Aleksandrova c. 45. 755

Na prodaj krasne Heidegger barvne cikle. Vprašati Sluga-Kette, Dravska ul. 8. 775

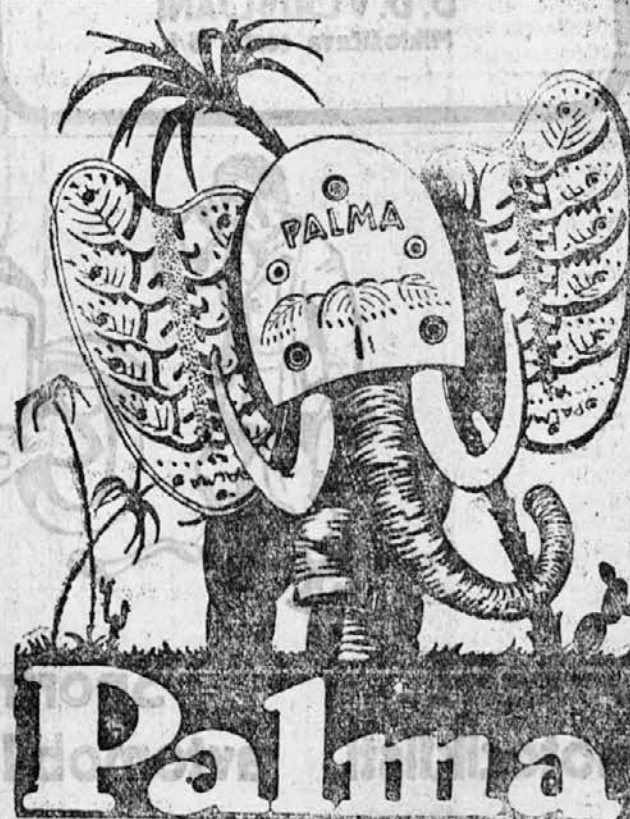
li. Ko je izbruhnila vojna, je dobil Brown od admiralitete ukaz, da zapusti luko. Odplul je nekaj kilometrov od vasi in se zopet usidral, en da bi prestopil kopno. Nedavno pa so našli čudaka, ki ni prosil nobene zdravniške pomoči, mrtvega na krovu jachte. Umrl je v starosti 74-ih let.

Kaj v Mariboru izgubimo in najdemo

V času od 1. do 28. febr. so bili najdeni in shranjeni pri kr. policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči predmeti: mali muf, mali znesek denarja, ročna torbica, žepni robec in zrcalo, 1 del ubana, 1 rujava listneca z 50 para, 1 znesek denarja, 2 telovnika, 1 žepni robec in mali znesek denarja, mali znesek denarja.

Ob istem času so se našli pri vlakih in bili oddani postajenatelniku glaynega kolodvora v Mariboru: 3 šali, 10 palje, 8 dežnikov, 1 papirnata vreča: sladkor, kava, otročja obleka, 1 zavitek: 1 moška srajca in ovratnik 1 par galoš, 1 čepica, 1 škaflija: platno i škarpje, 1 ženska ura, 1 podglavnik, 2 lonca, 1 kravata, bič, 1 črna usnjata ženska torbica s polnim in rojstnim listom iz Belgije, 1 zavitek: ženska ročna dela in 1 učna knjiga 1 par ženskih rokavic, 2 ženska klobuka, 1 zavitek: 1 ženska ruta in 1 par nogavice, 2 zavitka papirja, 1 par ženskih volnenih rokavic, 1 vreča: perilo, suknja, 1 klobuk in čevlarsko orodje, 1 prazna ročna košara, 1 lesen kovček, 1 sveder, 1 zavoj: obleka in zidarsko orodje, 1 sesalca za kolo, 1 zavitek: perilo, 1 nahrbtnik.

V tem času so bili zgubljeni in tuk. polic. komisarijatu prijavljeni: 1 črna lakasta denarnica in mali znesek denarja, črna denarnica z malim zneskom denarja, žel. legit. na ime Jul. Gaspar, zastavni list broj 32010, rujava zimna suknja, zlasti obsek z 2 slikami, zlata ženska ovalna ura s črnim pasom, zlata zapustnica, 1 ročna torbica, znesek denarja in ključ, rujava denarnica in 511 Din, zastavni list 26087, 1 modri predpasnik z belimi rižami, rumena denarnica z 512 Din, delav. legit. in razne listine, 70 Din, 1 črna boa z 4 repi.

Vztrajne Palma-kaučuk pete in podplati so napravljeni iz najboljših surovin, varujejo Vaše obuvalo, so trikrat trpežnejši kot usnje in Vam omogočajo elastično hojo. Ni raskošje, ampak neobhodna potreba vsakega človeka. 263

JOGHURT

vsak dan sveže po 2 Din (varščina za steklenico 6 Din) se dobi v trgovini Prve Mariborske mlekarne

Adolf Bernhard, Koroška cesta 10

Preprodajalci, kavarne, gostilne, delikatesne trgovine in dr. dobijo primeren popust

Zahtevajte povsod »TABOR«!

Z vedrim in veselim licem
pričanje vsako pranje pri katerem se uporablja
milo „Gazela“

Brez truda, hitro in temeljito učinkuje to priznano
milo. Vsač ilosci kos pa vrhulega
vsebuje pravi zlatnik.
Nalij ga boste tudi vi, ako boste kupovali le to naše
res pravo gospodinjsko milo.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. V LJUBLJANI

prodaja premog iz
SLOVENSKEGA PREMAGOVNIŠTVA
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premagovnikov za domačo uporabo kakor tudi za in-
dustrijsko podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMAG IN KOKS
vse vrste in vsakega izvora ter priporoča češkoslo-
vaški in angleški koks za ilvarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov 159
PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. D. V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta 15/L

Potovalne kovčke, kasete

damske torbice, ga-
maše, nahrbtniki in
razne torbarske iz-
delke v veliki izbiri
priporoča

IVAN KRAVOS

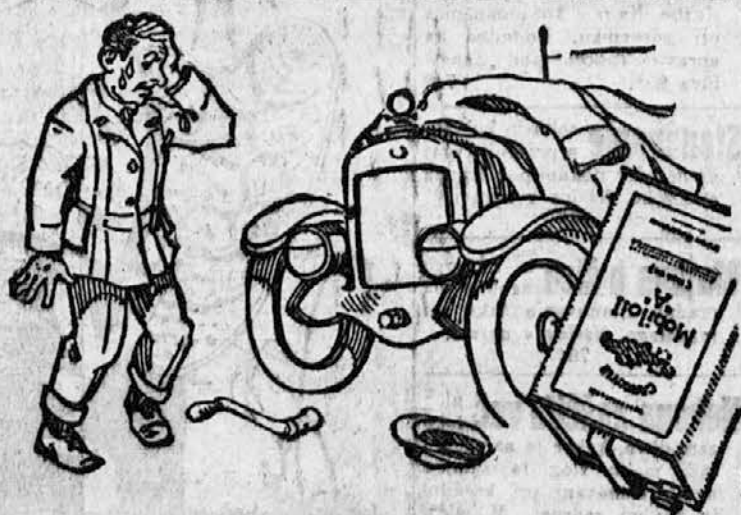
Aleksandrova cesta 13.

603

Kavarna Europa

Ruska kapela je pomnožena z Jaz-bandom
amerikanskim zamorcem Ur. Tom in njegovo soprogo Mrs. Tom
Zelo originalno. Začetek ob 20^h, uri. Samo 1 teden.

772

Dirkači! **Sportniki!**
motociklisti, avtomobilisti!

ako hočete, da Vam motor čim dalje deluje — Vaše olje
za mazanje motorjev je

GARGOYLE MOBILOIL

prodaja se po priporočnem kazalu za
vsaki tip avtomobiljev in motorjev od-
govarjajoče olje pri

DIVJAK & GUSTINČIČ
MARIBOR

Glavni trg 17 — Tattenbachova ul. 17

Postaja za olje odprta vsako
nedeljo in praznik.

Pohištvo!

vsakovrstno moderno, po naj-
nižjih cenah, tudi na obroke.
nudi in vabi na ugled
SERCER IN DRUG,
mizarstvo in zaloga pohištva
Vetrinjska ul. 8, dvorišče. 359

Narodni dem Oset
Štajerska klet
Prvevrstna vina in hrana
Znižane cene. Kegljšče. 724

Kozličje kože kupuje po
najvišjih dne-
ni cen! Josip ROSENBERG.
Slovenška ulica 1. 734

Tapetniška in mizarška
dela nova in popravila se
solidno in poceni izvršujejo.
Se priporoča za naročila tapet-
ništvo in mizarstvo Jagodič
& Sajko zaloga prihaja
Maribor, Rotovski trg 3 769

Na prodaj je harmonij (5 re-
gistrov) najbolje
firme Kohn-Praga. Harmonij
je še skoraj nov in cena jako
nizka! Nahaja se v Gregor-
čevi ul. 12, I. nadst., desno

Kyffhäuser — Technikum
Frankenhausen

Ing. šola za avto in strojogradbo,
elektrotehniko. Posebni oddelki za
poljedel. stroje in žrakovno tehn.

Tatra-avtomobili

Najboljša kakovostna znamka, najcenejši pogon, najpri-
prostejše uporabljane. — Brez vodnega hladilca. **Prvo-**
vrstno premašuje strmine, eleganten, trpežen,
izvanredno dober. Operasen — vožnja ne utruja in
avto ne skače. Avto za razkazovanje je ravno kar prispel.

Pojasnila daje zastopnik

A. Stoinschegg - Rogaška Slatina

758

TRGOVSKI DOM

V MARIBORU

Velika pomladanska prodaja se prične
od 1. aprila do 25. aprila po vseh
oddelkih v

TRGOVSKEM DOMU

Prodajalo se bode vse modno vol-
neno blago, moško sukno, za ženske
obleke, kamgarn, kovercoat i. t. d.
Svileno blago v nad 300 novomodnih
barvah. Pra'no blago, poldelen, kam-
brik, plavina, (druck) zefir, najnovejši
pomladanski vzorci.

KARO MODA

v volni, kotonu, zefirju, polsvili in
svili, nad 500 novih lepih vzorcev.
Platno, šifon, robci i. t. d. ter vse
vrste blago po že znano niski ceni.
Pogled na velikansko razstavo „Po-
mlad“ nudi vsakemu prijeten spomin
na veletrgovino

TRGOVSKI DOM

V MARIBORU.

Vinotoč Sook

Meljski hrib.

759

Liter po 10 Din.

Ne pozabinaročnino!

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS. Svetovnoznani zdra-
vilni vrelci:

„TEMPEL“

„STYRIA“

„DONAT“

Zdravljenje vseh žilodnih in črevesnih bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

SEZONA: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmernе. V pred- in po sezoni znaten popust. Koncertna vojaška godba. Največja
udobnost. Radio. Prometne zveze ugodne.

Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.

587

Michelin
STOCK

Avtomobilisti, pozor!!

Cene Michelin pnevmatike so se zelo
znižale. Pred nakupom pnevmatike za
avtomobile, motorna in navadna dvo-
kolesa zahtevajte najnovejši cenik samo
pri Stokistu 784

DIVJAK & GUSTINČIČ
MARIBOR
Glavni trg št. 17 Tattenbachova ulica št. 14

**Ukupljene pnevmatike se
montirajo brezplačno.**